

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 6. Motiva præparationis pro bona morte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

mortem sibi imminentem conspexerint. Naxera hic. Ante oculos etiam mortem obversantem non videmus.

Verbum iniquum constituerunt adversum me: nunquid qui dormit non adjiciet ut resurgat? Pl. 40. 9. Hugo Card. legit: verbum diaboli constituerunt adversum me. Cur id vocatur verbum diaboli? Hugo: verbum diaboli fuit, *nequaquam moriemini*. Et modo per adulescentes, qui sunt organa ejus, dicit, nequaquam adhuc moriemini: bene potestis modo bibere, & comedere; vos estis adhuc juvenes: quando senueritis, tunc facietis poenitentiam. Dominus vero inquit Pl. 94. 8. *hodie si vocem ejus audieritis* &c. Did. Nifs. Pol. ccel. p. 2. l. 3. c. 5.

Non videbit interitum, cum viderit sapientes morientes. Pl. 48. 11. Hæc est edictas humana; ut, cum quotidie videamus morientes homines, nobis etiam meliores, & juniores; tamen vix adduci possimus, ut serio cogitemus, nos morituros esse. Bellarminus hic.

Abscissus est lapis de monte sine manibus. Dan. 2. 34. *Conterritus est spiritus ejus*. v. 1. *Somnium ejus fugit ab eo*. v. 1. excidium intuens illius oblitus est. Casus illius invaluit horror; & horrorem comitata est horrores oblivio. Cyrillus Jerof. Catech. 16. Daniel illi indicavit visionem imaginis, ipse viderat eam, & nesciebat. Dic, inquit mihi visionem, quam ego vidi, & quæ sit, nescio. Simulacrum in favillam levi lapidis ictu conversum, regnorum celestem finem, gloria, pompæque, celsissimæ fore portendebat excidium; at ea Nabuchodonosoris est cæcitas, ut mortem intueatur, & nesciat. Naxera in Jos. 8. §. 10.

Hi novissimi una horâ fecerunt, & patres illi nobis fecisti Matth. 20. 12. Quarit S. Chrysost. cur tantum mercedis dederit postremis, quantum primis? Si dicas, quod postremi labore parvi temporis æquarunt primos; tantumque unâ horâ præstiterunt, quantum illi totâ die; quæro, qui id factum? Respondet S. Chrysost. primos operarios fuisse ex primorum sæculorum jussu; quorum erat vita diuturnior: postremis autem designatos sanctos, & servos legis gratiæ, quorum vita brevior. Primos operarios, ait Chrysost. quodammodo negligentes faciebat circa justitiam, & refrigerare faciebat animas eorum, expectatio sæculi longioris; & illis in frigidatio erat, cognoscere, Mundi spatia esse longinqua. Hæc ille in Imper. Postremi seipsos incitabant vitæ brevitate. Vide, quàm tepesciat corda fragilitatis propria neglecta memoria; quàm verò fervorem accendat vitæ brevioris recordatio. Did. Nifs. f. 5. D. 4. Quadr. §. 3.

Anima mea habes multa bona posita in annos plurimos &c. Luc. 12. 19. Remotiora visui apparent minora, quàm in se sint; sicut apparet in sole, lunâ & stellis. Sic etiam mortis pericula parva nobis videntur: quia ea consideramus velut nimis remota. Diez. f. 6. D. 4. Quadr. Immortalem animam, non caducum corpus, alloquitur; quasi sit immortalis, mortis non obnoxius. Verum quid inter pro-

missa longissimæ vitæ audit spatia? *Stulte! hæc nocte &c.* Naxera in Jos. 8. §. 10.

Ea quidem, quorum nulla opinio, ut eveniant; nulla spes, ut contingant; singulis horis, quasi per somnum, conjicimus, & speramus: quod verò omnino, prorsusque futurum est, ac sæpe jam imminet (de morte loquitur) nec cogitare in animum inducimus. Sed mortales, corpore, eoque fragili, cum sumus; tanquam immortales cogitationibus ludimur; ac animæ quidem, quæ sit immortalis, nullâ curâ tangimur. S. Ildorus Pelus. l. 5. ep. 329.

Quid istud, quæso, quid istud est? nihil ita quotidie homines ut mortem, vident; nihil ita, ut mortem, obliviscuntur. S. Eucherius ep. parænet. ad Valerianum cognatum suum.

Quasi non morituros, quasi evasuros mortem; sic de vita disponis. S. Chrysost. f. 118.

§. VI.

Motiva preparationis pro bona morte.

Num. 1.

Christi D. Exemplum.

Scitis, quia post biduum Pascha fiet Matth. 26. 2. Quid Christus egit illò biduo ante eum agni Paschalis? Quod illò biduo non docuerit in templo, aliquis est conjectura: quia quæ docuit tam ipsa die Palmarum, quàm feriâ secundâ, & tertiâ, scribunt S. Matth. a c. 21. usque ad c. 25. & Marc. c. 11. 12. & 13. S. Lucas c. 29. 20. 21. Quid autem docuerit hoc biduo, tacent. Conjectura ergo est, quod tunc non docuerit; sed pro more suo, in monte Oliveti oraverit, & meditatus: docens nos, sibi soli vacare ante mortem. Ille innocens, nos nocentes; ille sciens horam mortis, nos ignari. Sylveira hic q. 2.

Ipse ostendet vobis cænaculum magnum stratum; & ibi parate. Luc. 22. 12. *Et paraverunt Pascha*. Matth. 26. 19. *Tollite lapidem*. Joan. 11. 39. Quod magis morti appropinquabat Dominus, eò majora edebat signa; ne aliquis ejus mortem humanæ infirmitati tribueret. S. August. tr. 49. in Joan. Ut etiam exemplo omnes doceret; quod viciniore sunt morti, eò excellentiora virtutum opera ederent. Sylveira hic q. 23.

Us transeat ex hoc Mundo ad Patrem. Joan. 13. 1. Ad Patrem iturus omnia prius in tempore preparat. Dilce te preparare pro transitu ad Judicem, cujus præcepta violasti. Sylveira hic.

Sciens, quia venit hora ejus. Ib. Christianum non agit, qui mortis venientis conspectu ad ferventiora opera se non erigit. Ecce ipse Filius jam meditatus mortem, amoris erga suos opera excitavit & auxit. Bæzal. 3. c. 7. §. 4.

Inclinatò capite. Joan. 19. 30. mortem vocavit, ut tradunt Patres. Recens natus Dominus, quæ illi à Patre injuncta, non absolverat negotia: in cruce jam omnia rite peregerat; consummatum est. Docat, rebus omnibus expe-

expeditum mortem non timere; sed audenter invitare. Naxera in Jos. 24. §. 41.

Unus militum lancea latus ejus aperuit. Joan. 19. 34. S. Bernardus l. 5. in vigilia Nat. in parascève passus est, id est, in die preparationis. Merito omnibus dicitur. *Sanctifica illos hodie & sint parati.* Ex. 19. 10. 11. iisdem siquidem maxime prodest Christi passio & mors, qui mortem propriam prævenientes, & prævidentes, ad illam præparantur; ne imparatos interficiat mors. Sylveira hic c. 20.

Num. 2.

Quam malè imparato.

Factum est autem in noctis medio percussit Dominus omne primogenitum in terra Egypti. Ex. 12. 29. Sequitur paulò post v. 30. *Surrexitque Pharaon nocte, & omnes servi ejus, cunctaque Egyptus, & ortus est clamor magnus.* Mors peccatores adeò obsecratos tenebris invenit; ut, quid remedii capiant in illo articulo, penitus ignorent. Egyptus ait sacer textus, proclamasse quidem; sed non obsecrasse Dominum. Ità peccatores &c. Diez conc. 2. D. 4. Pasch.

Cumque venisset dies praelii, non est inventus ensis &c. 1. Reg. 13. 22. Jam antequam praelii armis carebant; sed ipsum defectum in ipso die praelii observabant. Unde videtur hic non solum ostendi armorum penuriam; sed etiam reprehendi Hebræorum incuriam: qui proelium instare sentientes, suorum defectum armorum, aut non videbant, aut non curabant. Quos ij imitantur, qui diem mortis, diem praelii periculosissimi certissime sibi affuturum scientes, nulla sibi comparant arma spiritalia; quæ serò querentur sibi deesse. Sic olim, cum Judam Machabæorum Gorgias bello invaderet, 1. Mach. 4. 6. *Apparuit Judas in campo cum tribus millibus virorum tantum, qui tegumenta, & gladios non habebant.* Mendoza hic.

Illo (Absolone) suspensio inter caelum, & terram, mulus, cui insidebat, pertransiit. 2. Reg. 18. 9. Abulens. hic q. 12. notat: multa acciderunt Absoloni hic, à quibus posse liberari videbatur. Nam potuisset tenere equum, ne introisset subter quercum ramosam; & etiam postquam introivit, & alligati sunt capilli ejus, poterat ipse tenens mulum, solvere illos, & fugere: poterat, abscedente nullo, capillos amputare: vel, si non habebat gladium, poterat, manibus tenens arborem, illos solvere, vel rumpere. Sed nihil horum fecit. Cur non fecit? quia inopinatò in vitæ periculum deductus est; & trepidans non potuit in illa improvisa perturbatione deliberare de remedio. Nunc si Absoloni tam præsens, ut facile poterat, non occurrit remedium: quomodo, tu, o cæce, miser peccator! vitam, & conscientiam tuam, tam longis annis, ac multis modis, intricatam, implicatamque, evolves? cum te in illa hora suprema tam justis timoribus undique videbis impugnari? Didacus Nils. f. 5. D. 5. Quadr. §. 2.

Nihil æquè terret, quam inopina moriendi

necessitas. Aspice, quomodo, qui alieno imperio parent, subito justì longum iter agere, solliciti, ac tristes, complicandis raptim sarcinulis inhiant. Vide, quam queruli, & indignantes, abeant; quòd non maturius moniti: dum discedunt, nunc hoc, nunc illud, obliiti murmurant. Nulla via est longior, quam mori: nulla obscurior, incertior, certè irremediabilis. Tantò igitur attentius providendum, nè quid obliviscamur; quia reverti non licet. Drexelius in Prodomo aeternit. c. 2. §. 8.

Num. 3.

Bene preparato.

In nidulo meo moriar. Job. 29. 18. S. Hieron. hic: cum Job etiamnum felicissimus ageret, mortis tamen nunquam oblitus, nidum sibi struxerat quotidianà meditatione. Nam sicut aves nidulos sibi ædificant frequentè ramulorum, aut glebularum, congestu; ità Job quotidie prævidit mortem: & sic, velut sedula hirundo, glebas comportavit ad struendum nidulum, in quo defungeretur. Drexelius Tribunal Chr. l. 2. c. 6.

Mortuus est (Job) senex, & plenus dierum. Job. 42. 16. In eo, quòd senex, & plenus dierum. Job mortuus est, notandum; quòd quidam moriantur dierum vacui, quidam pleni. Vacuus dierum moritur; qui in vita sua vanitatibus hujus Mundi inserviens, vitæ aeternæ merita moriendo secum non detulit. Plenus verò dierum migravit à sæculo; qui operam virtutibus dedit. Bonum siquidem est, bene vivere; sed longè melius, bene mori. Petrus Blef. tr. seu compendio in Job.

N n visurum se mortem &c. Luc. 2. 26. Mors ab iis videtur, à quibus prævidetur: reliquos enim imparatos opprimit. Porro mors potius videri dicitur hic, quam gustari; quòd morientibus lucem quandam invehat; quæ & ipsa videtur, & reliqua ab oculis evanescunt. Si enim mortem nobis proponamus ob oculos, mox coronæ, insulæ, opes, dignitates, nobilitas, & imperia, velut stellæ fulgore solis, hebetantur, & nusquam lucent. Oliva l. 13. Strom. hic. Non dixit illum non esse moriturum, nisi videret Christum Domini; sed quòd non esset visurus mortem. Aliud enim est videre mortem, aliud à morte videri. Ille mortem videt, qui illam in vita considerat; ille videtur à morte, qui sine ejus consideratione ab ea invaditur. Stella hic.

Si sciret paterfamilias, quâ horâ surget &c. Luc. 12. 39. Mors latroni comparatur; qui domum spoliaturus, si dominum invenit vigilantem, eum salutat, & humaniter alloquitur; dormienti verò fauces comprimit, & eadem spoliatur. Sic &c. Stella de cont. van. p. 2. c. 82.

Et nunc alligatus ego spiritu. Act. 20. 22. Prævidebat, quòd in Jerusalem, ad quam ibat, sibi imminerent vincula. Et qualiter ibat? *alligatus spiritu*, in quo ipse se prius ligaverat; sibi catenas, & mortem, injecerat; & idèò omnia spernebat: qui enim spiritu, & imaginatione,

natione, ad mortem se parat, venientem latus excipit. Sylveira hic.

Si basiliscus videt te, antequam tu illum videas, occidet te visu; si autem tu prius videris illum, occides. Sic, si tu mortem videris in hac vita, illam prævidendo; feres de ea victoriam: si illa te viderit prius; antequam illam confideres, dominabitur tui. Stella in Luc. 12. v. 39.

§. VII.

*Alia motiva preparationis ad mortem.**Ex Veteri.*

*E*stote parati in diem tertium-jamque advenerat tertius dies &c. Ex. 19. 15. 16. Tres isti dies vitæ nostræ sunt, principium, medium, & finis. Die ultimò audiuntur tonitrua; conscientia, & demonum accusationes: peccata præterita velut fulmina terrebunt: nubes, & caligo, totum montem, hominem totum involvent: oculi, intellectus, ratio, obtenebrabuntur; aurium, cæterorumque sensuum usus deficiet &c. Drexelius Tribun. Chr. l. 1. c. 4. §. 5.

Tolle Aaron, & filium ejus cum eo-cumque nudaveris patrem veste sua-Aaron colligetur, & morietur ibi. Num. 20. 25. 26. ut mortem exarmet, Aaronem nudari jubet: omnibus eum vult ante mortem expediri, ut mortem imperturbatis oculis spectet. Naxera in Jos. 24. §. 41.

Sanctificamini. Jos. 3. 5. Hebræi legunt: *estote parati.* Et cum nesciamus, quando futura sit hora nostra; semper sanctissimus; nè forte simus ex illis, de quibus S. Apost. Judas v. 12. quod sint quasi arbores autumnales, infructuose, bis mortuæ. Sic vocat peccatores pigros, & lentos; qui de salute sua nullam curam habent. Sicut enim arbores, quæ in autumno florere incipiunt, cum cætera jam maturos fructus ferant, serò veniunt, & rarissime maturescunt, propter frigus superveniens; sic sera poenitentia raro vera. Diez f. 5. in Coena Dom.

Prepara foris opus tuum. Prov. 24. 27. Author Catenæ Græcæ sic ex Sept. vertit, & explicat: *para ad exitum opera tua, & excole agrum, & sequere me.* Id est, operare omnia tanquam moriturus. Sive ergo agrum colueris; tanquam mortalis cole illum: sive latus fueris; tanquam mortalis ineundus esto. Cornelius hic.

Dispone domui tuæ. II. 38. 1. Familiaris fuit hæc admonitio, & semel facta per Spiritum Sanctum ad Ezechiam. Generalis est, & quotidiana, ad quamlibet fidelem animam. Petrus Blef. f. 16. in hebdom. poenosa.

Ex Novo.

Vigilate, quia nescitis &c. Matth. 24. 42. S. August. ep. 80. in quo quemque statu suus invenerit novissimus dies, in hoc eum comprehendit Mundi novissimus dies: quoniam

Polyant h. Sacr. Tom. II.

qualis in die isto quisque moritur, talis in die illo judicabitur. Ac per hoc vigilare debet omnis Christianus, ne imparatum eum inveniat adventus Domini. Imparatum autem inveniet ille dies, quem imparatum inveniet ille dies, quem imparatum invenerit suæ vitæ hujus ultimus dies.

Ad sepeliendum me fecit. Matth. 26. 12. hoc est, nunc fecit, quod faceret mihi in sepulchro, si posset. Marci 14. 8. *prævenit ungere corpus meum in sepulturam.* Dionys. Carth. hic.

Sint lumbi vestri præcincti. Luc. 12. 35. hoc est; omnibus modis parati estote ad opera Domini vestri. Theophylactus hic.

Beati servi illi, quos invenerit vigilantes. Luc. 12. 37. Bene vivere in Scriptura dicitur vigilare; peccare, dormire. 1. Cor. 15. 34. *Vigilate just! & nolite peccare.* Qui vigiliam protendunt in mortis horam, similes longius navigaturis; qui nihil secum sumunt; sed à porta discedentes recordantur necessariorum rerum, cum jam non licet redire. Cum ergo incertus sis, quâ horâ navis tua à littore debeat discedere; para in tempore necessaria, Stella hic.

Ex Patribus, & aliis.

Non subitanæ morte moriuntur, qui sese semper cogitaverunt morituros. S. Anselmus in Elucidario.

Ars bellandi, si non præluditur, cum necessaria fuerit, non habetur. Discat ergo miles in otio, quò proficere possit in bello. Cassiodorus l. 1. ep. 40.

Hæc est maxima sapientia, & maximum donum; scilicet sapientia moriendi, quæ non datur non bene viventibus. Hugo Card. in Ps. 71.

§. VIII.

Præces bonæ dispositionis remotæ.

*P*racipe domui tuæ; morieris enim tu, & non vires. 4. Reg. 20. 1. Si Sancti cor principis, denuntiatione solum mortis, colliquescit in lacrymas; qui manabunt è fonte fletus, cui mors non nuptias parat, sed securim? Vide autem, quomodo à nobis dissentiat Ezechias: nam ille factus de morte certior, suæque domui consulere jussus; neglectâ domo, nec curatò ulcere; non tabelliones accersit, & scribas; non acciri medicos imperat: sed expiando animo totus incumbit, orat, & lacrymatur. Nos verò jussi, abductâ tantisper à domo corporeque mente, curare pestes animi, cœlique rationes subducere; condimus testamenta, signamus codicillos, antidota ligurimus, salutationibus vitæ supremum halitum impendimus. Ideoque rex revaluit; nos verò tabescimus & perimus. Oliva f. 6. D. 4. Quadr.

Surrexi, ut aperiam Dilecto meo: manus meæ stillaverunt myrrham. Cant. 5. 5. Surgit sponsa, ut aperiat, quando Dominus in obitu instantia advenit. Ad illum obitum præ-

R

para-